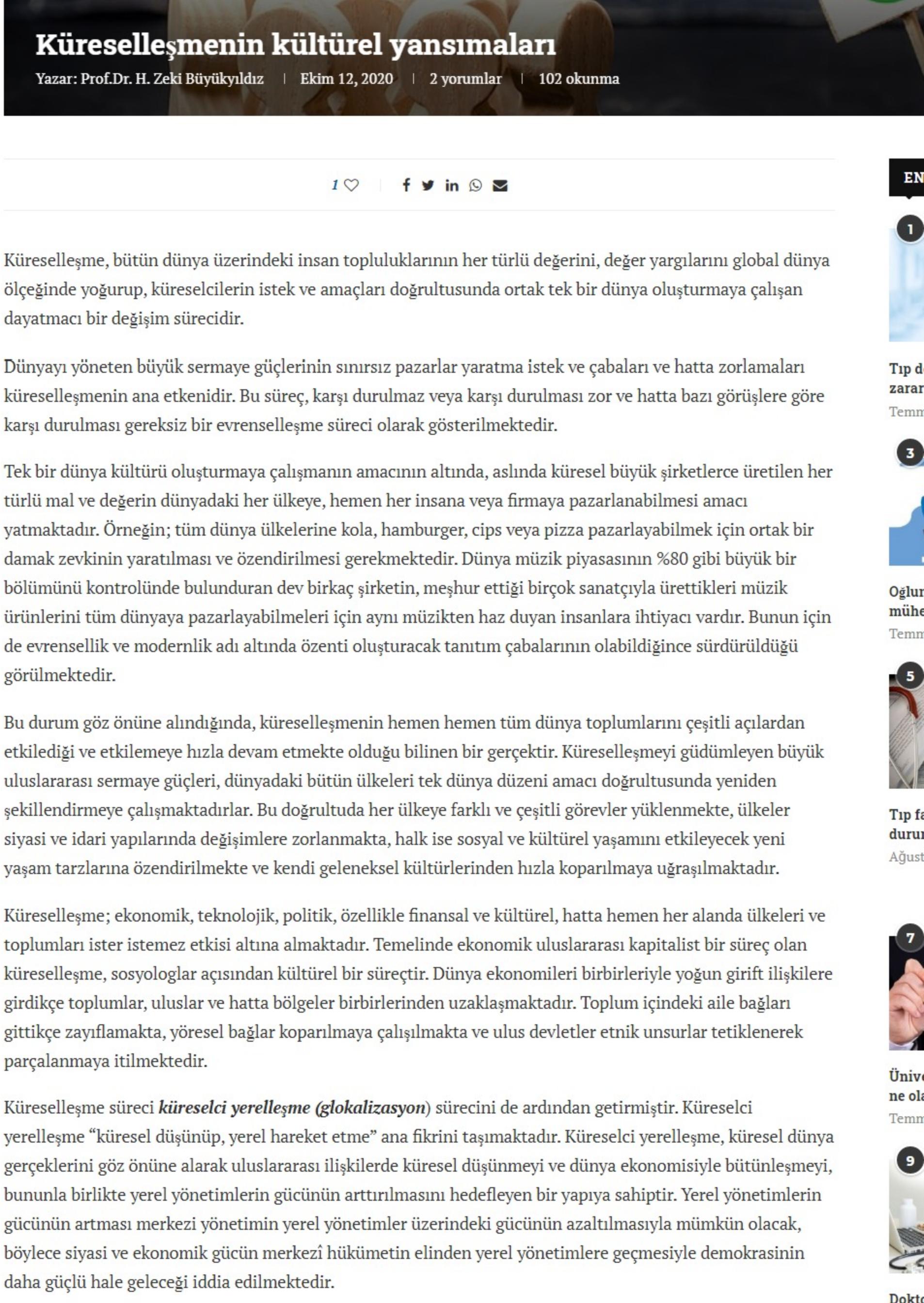

A close-up, horizontal shot showing the tops of several wooden barrels stacked in a row. The barrels are made of light-colored wood and have metal bands around their heads. The background is dark and out of focus, suggesting a dimly lit cellar environment.

ndini göstermeye başlamasıyla, tehlikeli bir yapışmaya gitme eğilim
şımıza çıkmaktadır. Zaten küresel güçler ulusal olanı degersizleştire
yükleyerek ulus-devletlerin küçük devletçiklere bölünmesini sağlamaya
çarçala-böl-yönet' politikasıyla ortaya çıkacak güçsüz küçük devletlerin

sömürge sisteminin içinde yerlerini alabileceklerdir. Arselci yerleşmenin savunucularından Falinski, bugün dünyada olanları açı

ler Batı ülkelerini ikiyünlü ilişmekte olan fakir ülke

Eleştirel bir başka görüşe göre, uluslararası sermaye ucuz işgücü ve örgüsüz bir işçi sınıfı ortamı yaratmak amacıyla ulus devletleri zayıflatmaya veya yıkma çalışmaktadır, bu amaçla da özelleştirmeyi dayatmaktadır ve böylece o ülkenin kazanılmış birçok kurumlarının elden çıkarılmasına yol açmaktadır. Diğer yandan, küreselleştiriciler dünyada artık bağımsızlığın bir değerinin kalmadığı tezini savunarak, insanların bağımsızlık ilkesinden vazgeçmelerinin propagandasını yapmaya başlamışlardır. Bunu gerçekleştirmek için de etnik ve

savaşlar ve bölgesel savaşlar köruklenmekte ve bu da binlerce insanın öldürülmesine neden olunmaktadır (Zaman, 1997; 68).

Küreselleşmenin kültüre etkileri

Küreselleşme ve küreselci yerelleşme, dünyada ulus-devlet düşüncesinin zayıflamasına yol açmaktadır. Dünyada her türlü yerel değer anlamsızlaşmaya başlamakta, uluslararası ticaretin, ulaşımın ve iletişimün çok kolaylaşması ve hızlanması hemen her ürünü, her yerden temin edebilme kolaylığını getirmiştir. Bununla

Küresel güçlere göre esas olan, hemen her ülkedeki insanların aynı tatlara, zevklere, yaşam tarzlarına sahip olmalarıdır. Geleneksel ve yerel olan önemsiz ve degersiz gösterilerek yerel kültürel bağların, ulusal bağların, ulus bilincinin zayıflaması sağlanmaya çalışılmaktadır. Böylece küresel bir kültürün oluşması hedeflenmektedir. Küresel yaygın bir kültürün oluşması, üretim güçlerini elinde bulunduran uluslararası büyük sermaye gruplarının dünya insanlarına kendi istedikleri doğrultuda ürün, norm ve davranışları pazarlayabilmelerine eskisinden daha çok imkân sağlayacaktır.

Erman Artun'a göre, küreselleşme farklı kültürlerden insanları bir araya getirmeye başlamıştır. Bu da halk kültürleri için tehlike çanlarının çalması demektir. Küreselleşme olgusu, kültürel değişim ve gelişime bağlı halk kültürünün doğal akışını hızlandırip aşındırmağa başlamıştır. Küreselleşme etkisiyle halk kültürünün halkla bağları zayıflamaya başlamış ve kendi kaynaklarının yanı sıra yabancı kaynaklarla beslenmeye başlamıştır.

"Günümüzde halk kültürü yeni ortamlara, yeni şartlara uyum göstermeğe, gelenek dışı düşüncelerle beslenmeye başlamıştır.

...Halk kültürü ürünleri küreselleşmeyle birlikte hızla değiştmeye, hatta yok olmaya başlamıştır. Halk kültürü mirası olan bu ürünlerin eğitim programlarında yer alarak gelecek kuşaklara aktarılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

...Kültürünü korumayan, gençlere aktarmayan milletler yabancı kültürlerin etkisiyle yok olurlar. Bir gencin kendi kültürüne yabancılasmaması, beğeni yönünden halktan kopmaması için ona ortak milli kültürün alt yapısı öğretip sevdirilmelidir. Gençleri milletin ortak kültür değerleriyle besleyip hazırlamak ailenin ve

anlaşmalar evrensel kültürde yer almamayacağı bilimci veriminden. Küreselleşen dünyada ayakta kalmamın tek yolu uygarlığa uymak ve onu yakalamak kadar, tarihi ve kültürel mirasına sahip çıkmaktan da geçer (Artun, 2001; 2-3)."

“Müziğin bir sektör haline getirilmesi, müzik endüstrisi denilen kavramla fabrika havasında üretim-tüketim ilişkisi, para akışının acımasızca döngüsünü sağlamaktadır. Müzik yapımı ve tüketimi artık bir mal olarak görülmektedir. Bu durum reklamı, mal tüketen kitlenin şekillendirilmesini beraberinde getirmektedir. Tüketicilerinin şekillendirilmesi ise yazılı ve görsel medya aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Önce satışı yapılacak müziğe göre insanlar şekillendirip sonra satın mak istenilen müzik, yaştılarının her anında karşıslarına çıkarılarak kaçamayacakları bir alışkanlık haline getirilmektedir. Bunu yaparken müzikteki kalite

Dayatılan müzik ise çoğunlukla tekrar tekrar sunularak moda haline getirilip hızla tüketilen, hızla da unutturulup yerine yenileri pazarlanan “pop müzik” olmaktadır.

Alpagut'a göre, yaşadığımız küresel süreçlerin etkisiyle tüketim kültürünün baskın olduğu çağımızda çocuklardan gençlere, gençlerden yaşlı kuşaklara dalga dalga yayılan ve genç kuşakta yoğunlaşan ‘pop müzik’ öğeleri, teknolojinin de katkısıyla toplumda giderek baskınlaşan bir yaşam biçimine dönüşmektedir (Alpagut, 2005; 119).

Ulaşım araçlarında, yollarda, tatil yörelerinde özellikle gençler kulaklarında kulaklıklarla, birçoğu pop müzik dinlemekte, yakınında duranlar bu kulaklıklardan yayılan “çistaka çistak, çistaka çistak” seslerinden rahatsız

kendi ulusal müzik kültüründen ve zevkinden çoktan uzaklaşmışlardır. Aslına bakılırsa uzaklaştırılmışlardır. Uzun yillardan beri süren bu kulak alıştırmaları, orta yaşı ve üzerindeki insanlarda bile etkisini sürdürmektedir. Ulusal birliğimizin önemli öğelerinden ve en önemli kültür taşıyıcılarından biri olan kendi ulusal müziğimiz (TÜRKÜLERİMİZ) degersiz kılmıştır. Yıllarca “*Gençler için müzik*” adı altındaki programların hiçbirinde, tek radyonun TRT olduğu dönemlerde, sadece Batı pop müziği veya bunların Türkçe sözlü olanları yayınlanarak küresel müzik kültürüne devlet eliyle katkıda bulunulmuştur. Elinde bağlaması ile yolda yürüyenler bunu utana-sıkıla taşımış, sanki suç işliyormuş hissine kapılmışlardır. Oysa modern(!) gençler gitarlarını gerine gerine taşımaktaydılar. Zira pop müzik modernlik göstergesi yapılıyordu.

Ciddi bir lokantada nasıl ki belirli masa kuralları vardır: Hangi çatal bıçağın nereye konacağı, hangi sırayla kullanılacağı, bıçakla etin neresinden kesip yeneceği, sağdaki mi yoksa soldaki mi salatanın yenilmesi gerektiğini bilmek için eğitim ve bir kültürel süreç gereklidir. Oysa bir “fast food” lokantasında kuralları bilmenize gerek yoktur. Zaten çatal-bıçak da yoktur. Elinizle, kuralsız bir şekilde yiyebilirsiniz.

Küreselleşme, serbestinde getirilen kitle kültürünün etkisiyle uluslararası kültürlerin teması etektedir. Ülkanın geleneksel ürünlerin tüketilmesi, tüketen insanların kendilerini kitlenin dışına itilmiş sanmalarına yol açmaktadır. Böylece, her kesimden insan kitle kültürünün dayatmalarına direnemez duruma gelmektedir.

Kitle kültürünün dayattığı popüler müzik, kitle kültürünün bütün ürünlerinde olduğu gibi geleneksel ve ulusal olanla haksız bir rekabet içindedir. Küreselleşme, ulusal olanın değerini daha da azaltmıştır. Hemen her kesimden ve yaştan insan kitle kültürünün etkisi sonucu sürüden ayrılmama içgüdüsüyle, moda haline gelmiş olan pop müzik salgından kurtulamamaktadır. Türk halk ve sanat müziği dinlemek, sanki çağdaşı kalmakla eşdeğer bir psikolojik baskı yaratmaktadır. Zaten, okulların müzik odalarında müzik aletlerinin resimleri yalnızca Batı müzik aletlerini kapsamakta, bu ülkede hiç bağlama, kaval vs. yokmuş gibi, ulusal müzik aletlerinin resimleri hemen hiçbir okulda yer almamaktadır.

tüketicilerinin araştırmaya gerek duymadan, zahmete katlanmasına gerek kalmadan, hemen yanı başında sunulan bu ürünleri tüketme kolaylığının sonucu ulusal müzik kültürü olumsuz etkilenmekte ve yozlaşmaktadır.

Küreselci yerelleşmenin sonuçlarından biri de yerel ya da bölgesel milliyetçiliktir. Küreselleşme ve küreselci yerelleşme ulus-devleti zayıflatarak, sonunda küçük devletçiklerin ortaya çıkmasına neden olacak olan politikalarla sürecini sürdürmektedir. Ülkemizde, küreselleştirici güçlerin hem baskları hem de çeşitli isim ve etkinlikler adı altında etnik unsurlara destekleri sonucu, Türkiye'deki etnik unsurlar canlandırılmaya çalışılmıştır. Etnisite, daha çok müzik alanında kendisine yer bulmuş, piyasaya çok sayıda etnik dillerde müzik ürünleri çıkmıştır.

(Kurtçe, Lazca, Hemşince, Ermenice, İbranice, Gurcuce, Çerkezce, Rumca gibi) çeşitli kaset ve CD'ler yayınlanmıştır.

Ülkemizin kültürel zenginliklerinin ortaya çıkarılması elbette gereklidir. Ancak, kültürel zenginlik gibi gösterilen etnik ayrışma ulusal birliğimize tehdit oluşturabilir.

On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) “Küresel Eğilimler ve Türkiye Etkileşimi” ana başlığı altında, 73. ve 74. maddelerinde küreselci kitle kültürü hakkında şöyle demektedir:

“Kültürler arası etkileşim olanakları yeni medya vasıtalarıyla çok daha çeşitli, hızlı ve kapsayıcı hale gelmiştir. Kültür ihracına hizmet eden, kitle iletişim araçlarıyla yayılan içerikler kişi ve toplulukların değer ve

Yeni iletişim araçları yerel kültürlerle imkân tanıyarak çok kültürlülüğü desteklerken, gelişen iletişim olanakları kültürel etkileşimi artırmakta, çok uluslu şirketlerin hız kazandırdığı tek tipleştirici kitle kültürü, evrensel kültür iddiasıyla kültürel tahakkümü güçlendirmektedir. (*On Birinci Kalkınma Planı, 2019; 19*.)”

Yine içinde bulunduğu 5 yıllık planda, “Kültür ve Sanat” alt başlığı altında 629. maddede amaç şöyle açıklanmaktadır:

“Kültürel zenginlik ve çeşitliliğin korunup geliştirilerek gelecek nesillere aktarılması, kültür ve sanat faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, millî kültür ve ortak değerler etrafında toplumsal bütünlüğün ve dayanışmanın güçlendirilmesi ile kültürün kalkınmadaki çok boyutlu etkisinin artırılması temel amaçtır (*On Birinci Kalkınma Planı, 2019; 160*).”

Sonuç olarak, ulus devletlerin eski güçlü yapılarının gittikçe bozulması, hemen bütün dünyada küreselleşmenin ve küresel büyük sermaye güçlerinin ülke yönetimlerine dayatmalarının bir sonucudur. Elbette ki günümüz dünyasında küreselleşmenin önünde durabilmek mümkün olmadığı gibi, dünya ile bütünleşmenin ülke gelişimine katkısı olacağının da açıktır. Ancak, küreselci yerleşme sürecinin, Türkiye gibi

İçim uluslararasılığını koruyanızı. Ulusal birlik bilmecilerin vücutlarındaki bağımlılık sisteme benzer. Ulus bilincinin yitirilmesi, vücutun bağımlılık sisteminin çökmesi gibidir. Ulusal bütünlüğün korunmasında ulusal müziğimizin de önemli bir rolü olduğunu bilmeliyiz.

Falinski, Jason. 2000. “*Glocalisation*” <http://www.regional.org.au/articles/government/glocalisation.htm>

On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023). 2019. www.sbb.gov.tr

Stiglitz, Joseph E. 2002. *Küreselleşme Büyük Hayal Kırıklığı*. Çev. Arzu Taşçıoğlu, Deniz Vural. İstanbul: Plan B.

Yöndem, Sadık. 2013. “Müzikte yozlaşmaya küreselleşmenin etkisi.” *The Journal of Academic Social Science Studies*. 6(2), p. 1043-1051.

Zaman, Süleyman. 1997. *Mahzuni Şerif, Yaşamı, Dünya Görüşü, Şiirleri*. Ankara: Yeni Doğuş Matbaası.

HAYDAR ERDOĞAN

GEVAPLA

Küreselleşme olgusuna ve onun gelecekte özellikle sanat üzerine olumsuz etkilerini değerlendiren ve eleştiren anlamlı bir makale olmuş, elinize sağlık.
